

کامبیز نوروزی

حقوق دان

۱. قانون مغزی دارد و پوسته‌ها. پوسته قانون، الفاظ هستند که اگر قرار باشد بدون توجه به مغز و محتوای آن دیده و خوانده شوند، هرکس می‌تواند آن را بدون هر حساب و کتابی، آن‌گونه بخواند که به سود اوست. کسانی که از قدرت بیشتری برخوردارند، بالطبع در خواندن پوسته قانون به نفع خود دست بالاتر دارند یا اصلاً قانون را کنار می‌گذارند. محتوای قانون آن چیزی است که براساس اصول، قواعد و بنیادهای حقوقی از قانون فهمیده می‌شود و بدون آنها، الفاظ قانون جز خطوطی مبهم و کش‌دار نیستند که هر طور می‌شود با آن بازی کرد.

۲. در آنچه وضعیت استثنائی نامیده می‌شود، شرایط سخت و بحرانی مثل جنگ و بیماری‌های مهلک واکیر یا سوانح طبیعی که جان ملت و حیات سرزمین را به خطر می‌اندازد، قانون برای مراقبت از مُلک و ملت به‌طور موقت تعلیق می‌شود. وضعیت استثنائی، وضعیت بی‌حقوقی است؛ نه قانون و نه اصول و قواعد حقوقی آن اعتبار و استحکام همیشگی را ندارند و دولت می‌تواند کارهایی انجام دهد خلاف قانون یا قانون را ناقص و محدود اجرا کند. در این شرایط، دولت قدرتی خارج از چارچوب‌های قانونی و حقوقی پیدا می‌کند.

۳. در چنین وضعیتی، برخی جریان‌ها در ساخت سیاسی ممکن است هم موضوعات بیشتری از حد ضرورت را مشمول وضعیت استثنائی کنند و هم طول مدت وضعیت استثنائی را افزایش دهند. مثلاً اگر در جنگ محدودیت خسری برای اخبار جنگ از قبیل آمار تلفات انسانی و خرابی‌های کالبدی مشروع و مقبول است، این محدودیت را شامل موضوعاتی بیش از اخبار جنگ می‌کنند، با فقط آزادی بیان را برای خودشان منحصر می‌کنند یا برای انتشار آمارهای اقتصادی و آسیب‌های اجتماعی نیز محدودیت اعمال شده و از انتشار آنها جلوگیری می‌شود.

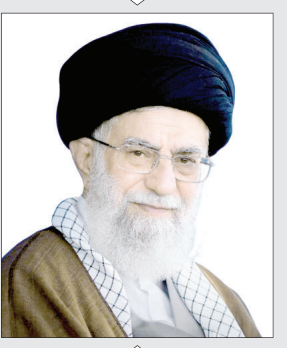
چهارشنبه ۱۳ خرداد ۱۴۰۵
۱۷ ذی‌الحجه ۱۴۴۷
۳ ژوئن ۲۰۲۴
سال بیست‌ودوم
شماره ۵۴۰۰
۴۰ هزار تومان
۸ صفحه

روزنامه

ضمن گرامیداشت یاد و نام امام خمینی (ره)
فرارسیدن عید سعید غدیر خم را تبریک می‌گوییم

توکلی زاده، معاون شهردار تهران؛
تشییع پیکر رهبر شهید
در ۳ شهر تهران، قم و
مشهد قطعی است

در «شرق» امروز می‌خوانید: نان؛ از قوت سفره مردم تا کالای لاکچری • خرید برای نیاز است یا برای آرام کردن اضطراب؟

سرنوشت شوراها در گفت‌وگو با پیروز حناچی، محمد صالح جوکار، علی اعطا و ناصر امانی

شوراهای بی‌انتخاب

این گزارش را در صفحه ۷ بخوانید

راز طرح مجدد رژیم حقوقی دریای خزر در میانه جنگ و مذاکره در گفت‌وگو با الهه کولایی؛

معمای خزر در روزهای جنگ

این گفت‌وگو در صفحه ۲ بخوانید. عکس: سهند تاجی، شرق

گفت‌وگوی «شرق» با حسین عبده‌تبریزی، اقتصاددان

کسی نمی‌تواند بگوید اقتصاد ایران لیبرال است

این گفت‌وگو در صفحه ۲ بخوانید. عکس: عباس کوشی، شرق

برگزیده‌ها

مذاکرات پایان جنگ و تمدید آتش بس همچنان در راه‌های از ابهام قرار دارد
**تمایل ترامپ در برابر صبر
راهبردی تهران**

در نشست «تجربه زیسته روزنامه‌نگاران در جنگ» خبرنگاران از موشک‌باران و محدودیت‌ها گفتند

**از میدان تا تحریریه
جنگ چه بر سر
خبرنگاران آورد**

نگاه

**زود آمدن سرکار
وابهامات تفکیک قوا**

یادداشتی از ابراهیم یوبی

**شورای شهر در مختصات
سیاسی جدید**

یادداشتی از محمد کریم آسایش

**اگر ما برویم
چه کسی بسازد؟**

یادداشتی از یاس جوزی

**امام خمینی (س)
روح جمهوری اسلامی است.
رهبر شهید انقلاب اسلامی**

تقدیر

مراسم سی و هفتمین سالگرد بزرگداشت رهبر کبیر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی حضرت امام خمینی (س)، با عید بزرگ غدیر مصادف شده و بر همگان روشن است که نهضت تاریخ‌ساز امام از آغاز تاکنون برگرفته از سرچشمه زلال ولایت مولای متقیان حضرت امیرالمؤمنین علی علیه السلام و ائمه هدی سلام الله علیهم و بزرگداشت امام جلوه‌ای از میثاق ملت شریف ایران با مکتب ولایت است؛ و امسال در حالی برگزار می‌شود که ایران اسلامی و ملت‌های آزاده داغدار خلف صالح آن بزرگمرد الهی و شاگرد شجاع مکتب او - شهید آیت‌الله العظمی امام سید علی حسینی خامنه‌ای - است.

ملت ایران در فاصله مراسم ۱۴ خرداد ۱۴۰۴ تا امروز یک جنگ تمام عیار با دشمنان آمریکایی و صهیونیستی و هم‌پیمانان آنها را پشت سر گذاشته و هم اکنون در میانه یک نبرد عظیم دیگر است. متأسفانه دشمنان پلید و شقاوت‌سرسخت در این دو نبرد رهبر و مقتدا و جمع زیادی از فرماندهان بی‌نظیر و شجاع و رزمندگان و عزیزان غیرنظامی، خصوصاً کودکان معصوم میناب و تنی چند از فرهیختگان عرصه علم و سیاست و دین را از ما گرفتند و در حوادث کودتاگونه دی‌ماه نیز داغدار صدها تن از هم‌وطنان خود شدیم. اما علی‌رغم تمام این دشواری‌ها، حضور یکپارچه و هوشمندانه ملت ایران قریب ۱۰۰ شب در خیابان‌ها و میادین ترجمان آیه شریفه «أَنْ تَقُومُوا لِرَبِّكُمْ فَذُرُّوا» است که امام بزرگوار در نخستین بیانیه سیاسی خود در سال ۱۳۲۰ آن را مبنا و اصل هدف مبارزات خود بیان فرمودند.

امروز جمهوری اسلامی ایران در سراسر جهان و به خصوص در میان آزادگان و مستضعفان عالم به لطف الهی و به واسطه حضور آگاهانه مردم و دفاع جانانه نیروهای مسلح مقتدر آوازه و محبوبیت بی‌نظیری یافته است. این موقعیت تحقق آرمان بلند امام در الگوی الهام‌بخشی ایران اسلامی و از اهداف ثابت رهبر شهیدمان حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای است.

در چنین شرایطی برگزاری مراسم بزرگداشت امام خمینی (س) بسیار با اهمیت و تعیین‌کننده و حضور پرشور مردم مرهمی بر داغ‌ها و مصیبت‌ها خواهد بود؛ چرا که حضور مردم در حوادث تلخ و شیرین و بحران‌ها، توصیه دائمی امام کبیر و رهبر شهید انقلاب اسلامی بوده است.

ستاد مرکزی بزرگداشت امام خمینی (س) ضمن عرض تسلیت به شما مردم شریف ایران در ماتم و عزای امامین انقلاب و تبریک عید سعید غدیر و حمایت از دولت فداکار و خدمت‌گزار و همه مسئولین عالی‌رتبه نظام و آرزوی سلامتی و توفیق برای رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیت‌الله سید مجتبی حسینی خامنه‌ای مدظله العالی اعلام می‌دارد: **مراسم سی و هفتمین سالگرد بزرگداشت امام خمینی (س) صبح روز پنجشنبه ۱۴ خرداد از ساعت ۹ تا ۱۱ در حرم مطهر با قرائت قرآن و با حضور مداحان اهل بیت علیهم السلام و پخش پیام رهبر معظم انقلاب اسلامی و حضور شورانگیز و مضاعف میلیونی مردم و موکب‌داران میادین بر پا می‌شود و علاوه بر تهران در سراسر کشور نیز میادین و مراکز اصلی در شب و روز ۱۴ خرداد و در روزهای منتهی به آن شاهد میثاق عاشقان با امامین انقلاب و بیعت با مقام معظم رهبری خواهد بود.**

ستاد مرکزی بزرگداشت حضرت امام خمینی (س)

م ۶۸۲ شناسه آگهی ۲۱۹۴۷۴۱

یادداشت

خوانشی از مکالمه ریک ترامپ بروز شکاف در منافع ملی یا ظهور اختلاف در منافع فردی؟

محمدحسین عمادی

دقیق و معتبر باشند، آنچه از جزئیات این گفت‌وگو و آنچه در پس پرده آن نهفته است و آشکار می‌شود، نه الفاظ ریک ترامپ خطاب به نتانیاهو و نه حتی اختلاف میان منافع دو کشور، بلکه ظهور تعارض میان منافع شخصی دوفرد است. بر اساس این روایت، نه ترامپ را می‌توان نماینده کامل منافع ملی آمریکا دانست و نه نتانیاهو را صرفاً کشگری در چارچوب منافع صهیونی اسرائیل، بلکه هر دو بیش از هر چیز در پی حفظ جایگاه سیاسی، اعتبار فردی و تداوم نفوذ و گریز از پرونده‌های فردی خود هستند. ترامپ می‌کوشد خود را به عنوان رهبری معرفی کند که توانسته بحران‌های بین‌المللی را مدیریت کرده و از ورود آمریکا به یک جنگ فرسایشی جلوگیری کند. به نظر می‌رسد دغدغه اصلی او بیش از آنکه معطوف به امنیت خاورمیانه باشد، متوجه پیامدهای سیاسی جنگ برای موقعیت داخلی‌اش در حزب جمهوری خواه و بین طرفداران جنبش ماکاست. در مقابل، نتانیاهو نیز با چالش‌های داخلی، پرونده‌های قضائی،

از ابتدای تجاوز نظامی اسرائیل و آمریکا به ایران، زمانی که رؤیای پیروزی سریع به سراب تبدیل شد، بسیاری از تحلیل‌گران سیاسی بر این باور بودند سرنوشت این جنگ دیگر صرفاً در میدان نبرد رقم نخواهد خورد، بلکه در عرصه سیاست و در نقطه‌ای تعیین خواهد شد که منافع ملی واشینگتن با بلندپروازی‌ها و زیاده‌خواهی‌های تل‌آویو از یکدیگر فاصله بگیرد. این تحلیل بر این فرض استوار بود که بسته‌شدن تنگه هرمز، افزایش بهای انرژی و تشدید تورم، دیر یا زود نارضایتی رای‌دهندگان آمریکایی را در پی خواهد داشت و ساختار سیاسی ایالات متحده را به سوی پایان‌دادن به جنگ سوق خواهد داد. با این حال در ماه‌های نخست جنگ، حمایت گسترده و بی‌قیدوشرط دونالد ترامپ از بنیامین نتانیاهو بسیاری از این تحلیل‌ها را با تردید مواجه کرد. رئیس‌جمهور آمریکا نه تنها هیچ نشانه‌ای از فاصله‌گیری از نخست‌وزیر اسرائیل بروز نداد، بلکه در موارد متعددی حمایت خود از سیاست‌های تل‌آویو را فراتر از انتظار نشان داد. این موضوع موجب شد برخی ناظران سیاسی این پرسش را مطرح کنند که آیا ترامپ همچنان بر مبنای منافع ملی آمریکا تصمیم‌گیری می‌کند یا آنکه اولویت‌های اسرائیل عملاً جایگزین ملاحظات اوهردی و واشینگتن شده است؟ اما انتشار گزارش‌هایی درباره یک مکالمه تلفنی جنجالی میان واشینگتن و تل‌آویو تصویری متفاوت از واقعیت موجود ارائه می‌دهد. اگر این گزارش‌ها

یادداشت

هوشیاری حاکمیت، سدی در برابر تعمیق شکاف‌های درونی

محمدضایوسفی شیخ‌رباط

اقتصاددان و استاد دانشگاه مفید

گزارش‌های بانک مرکزی از تورم نقطه‌به‌نقطه ۶۷ و ۵۳٫۹ درصد در فروردین و اردیبهشت، نوید صعودی تندتر را می‌دهد. رکود تورمی عمیق‌تر شده، بنگاه‌ها توان حفظ نیروی کار را ندارند و تعدیل نیرو گسترش یافته است. برخی بنگاه‌های کلیدی آسیب دیده‌اند، برخی دیگر سرمایه در گردش ندارند و بیکاری ناشی از جنگ رکورد خواهد زد. یکی دیگر از آثار مهم جنگ، شکل‌گیری قشریندی جدید است؛ اقلیتی که از جنگ سود می‌برند و انبوه مردمی که از آن زیان می‌بینند. حاصل این وضعیت، تعمیق فقر و گستره نارضایتی است که بستری برای بهره‌برداری دشمن فراهم می‌کند. آمریکا با نگر داشتن روابط در فضای ابهام و طولانی‌کردن جنگ و تحریکات تفرقه‌اندا، از داخل بر کشور فشار می‌آورد. از سوی دیگر، جریانات تند سیاسی در تلاش اند خیابان را به نفع خود مصادره کنند و با شعارهای تند، بر وحدت ملی ضربه بزنند. این جریان، مکمل خطرناک دشمنان بیرونی است.

هوشیاری ایجاب می‌کند که حاکمیت:

• در عرصه اقتصادی: از هر سیاستی مانند آزادسازی نرخ ارز با کاهش حمایت از افشار آسیب‌پذیر که فشار را بر دوش مردم بیفزاید، بپرهیزد.

• در عرصه سیاسی: راه گفت‌وگو با تشکل‌ها را بگشاید. اجازه داده شود تشکل‌های منتقد دیدگاه‌های خود را درباره چگونگی خروج از شرایط جنگی به‌وضوح بیان کنند.

امروز ایران در موقعیتی ظریف قرار گرفته است. هرچند به لطف خدا نیات شوم دشمنان تحقق نیافته و ایران تاکنون سربلند از این جنگ تحمیلی بیرون آمده، اما غفلت از واقعیت‌های داخلی می‌تواند ما را به لبه پرنگاه بکشاند. انباشت مشکلات اقتصادی، سیاسی و اجتماعی پیش از جنگ، چنان فقدان افق روشنی را رقم زده بود که گروه‌هایی از شهروندان ناامید از اصلاحات، به خیابان آمدند و دشمن این اضا را به‌اشتباه نشانه ضعف ایران تلقی کرد. اکنون اما برون‌رفت از این جنگ، همچنان راه‌حلی قاطع نیافته است.

تدبیر راهبردی و درخشان دولتمردان، فضاسازی برای ورود مردم به خیابان در حمایت از تمامیت ارضی کشور بود. مردم با هر گرایشی آمدند و وحدت بر محور منافع ملی را معنا کردند؛ امری که می‌تواند پایه‌ای برای حکومت‌داری نوین باشد. بیش از سه ماه از جنگ می‌گذرد و مردم هنوز در خیابان‌ها هستند. با این حال، جنگ وضعیت اقتصاد را بحرانی‌تر کرده است. حتی در صورت پیروزی، تورم، بیکاری و فقر بدتر از گذشته خواهد بود. قدرت خرید خانوارها سقوط کرده، نزساخت‌هایی چون فولاد و انرژی آسیب دیده، صادرات کاهش یافته و صنایع پیشین و پسین آنها نیز دچار آسیب شده‌اند. نااطمینانی‌ها افزایش، سرمایه‌گذاری کاهش و در نتیجه رشد اقتصادی روندی نزولی طی می‌کند. تجربه اخیر جنگ اوکراین نیز نشان داد با وجود حمایت‌های جهان غرب، اقتصاد آن کشور در سراسی قرار گرفته است. صندوق بین‌المللی پول نرخ تورم ۲۰۲۴ را ۶۸٫۹ درصد پیش‌بینی کرده و بنابر تازه‌ترین